

LÄSTEKNIK – ATT LÄSA AKADEMISK TEXT

Richard Hartvik och Marlene Bickham,
mentorer vid Studentcentrum

UMEÅ UNIVERSITET

INNEHÅLL

- Innan du börjar läsa
- Olika sätt att läsa
 - Översiktsläsning
 - Sökläsning
 - Kritisk läsning
 - SQ3R

MYTER OM HUR LÄSNING BÖR GÅ TILL

Myt:

- Läs allt
- Läs texten från början till slut
- Läs alla texter på samma sätt
- Det räcker att läsa texten en gång

Sanning:

- Läs selektivt
- Läs de viktiga delarna först
- Välj lässtrategi efter texttyp och syfte
- Översiktsläs först de viktiga delarna, läs sedan igenom noggrant

INNAN DU BÖRJAR LÄSA – FÖRSTÅ SYFTET OCH LÄS AKTIVT

- Varför läser jag den här texten?
- Vilken information behöver jag?
- Måste jag läsa hela texten?
- Var börjar jag?
- Vilka delar är viktigast för mig?
- Vilken typ av text är det?

FÖRSTÅ UPPGIFTEN

- Läs frågan noga 2-3 gånger. Ha uppgiften framför dig under arbetet.
- Stryk under *innehållsorden* som signalerar temat, dvs. vad frågan handlar om.
- Markera *instruktionsorden* som talar om vad du ska göra (t ex beskriv, jämför, analysera).
Flera instruktionsord = fler delfrågor.
- Försäkra dig om att du förstår vad dessa ord betyder.

SÄTT ATT LÄSA – ÖVERSIKTLÄSNING

- Läs inte allt!
- Läs innehållsförteckningen
- Läs inledning och avslutning/sammanfattningar
- Titta på rubriker och underrubriker
- Titta på ord i **fet stil**, *kursiv stil* och understrykningar
- Titta på illustrationer, bilder och diagram
- Läs faktarutor etc.

SÄTT ATT LÄSA – SÖKLÄSNING

- Sök den information du letar efter
- För att veta var du ska leta kan du söka efter **kärnmeningar**. De innehåller kärnan i ett stycke och står oftast först och/eller sist.
- Index/sakregistret längst bak i boken.

SÄTT ATT LÄSA – KRITISK LÄSNING

Analysera, ifrågasätt, värdera

- Hur styrker författaren sitt resonemang? Är det trovärdigt?
- Är författaren partisk? Presenteras ensidig information?
- Hur har författaren kommit fram till sin slutsats? Är slutsatsen övertygande?
- Finns andra åsikter än författarens om det aktuella ämnet?
- Håller du med författaren?
- Är informationen/forskningen/beläggen aktuell/a?

SÄTT ATT LÄSA – SQ3R

- **Survey** **Översiktsläs**
- **Question** Gör om rubriker till **frågor**
- **Read** **Läs** för att hitta svaret på frågan. Anteckna.
- **Recall** **Vad har du lärt dig?** Lägg undan text och anteckningar och försök kom ihåg vad du läst. Skriv ner sånt du är osäker på.
- **Review** **Gå tillbaka till texten** för att klargöra eventuella otydligheter.

EX SQ3R

”Långtidsminnet

Långtidsminnet har en enorm kapacitet, men är långsammare på att registrera och återkalla information än korttidsminnet. Men även om långtidsminnets kapacitet är nästan obegränsad, så känns det sällan så. Du har säkert lagt ner många timmars arbete i ditt liv på att t ex försöka memorera saker inför en skrivning i skolan. Målet har givetvis varit att lagra informationen i långtidsminnet, för att kunna återkalla den vid lämpligt tillfälle. Det hela handlar om en process där information från korttidsminnet överförs och lagras i långtidsminnet. Innehållet i långtidsminnet bestäms av hur vi bearbetar, eller *kodar*, materialet när det befinner sig i korttidsminnet. Experiment med inlärning av ordlistor har lärt oss en hel del om hur överföringen från korttidsminnet till långtidsminnet går till. (...)

(Karlsson, L. (2007). *Psykologins grunder*. Lund: Studentlitteratur)

EX SQ3R

Hur fungerar långtidsminnet?

- långsammare på att registrera och återkalla information än korttidsminnet
- kapaciteten är nästan obegränsad
- lagrad information i långtidsminnet kan återkallas vid lämpligt tillfälle
- en process där information från korttidsminnet överförs och lagras i långtidsminnet, vilket bestäms av hur vi *kodar* materialet när det befinner sig i korttidsminnet (t ex genom repetition och koppling till erfarenheter (*egen anmärkning*)).

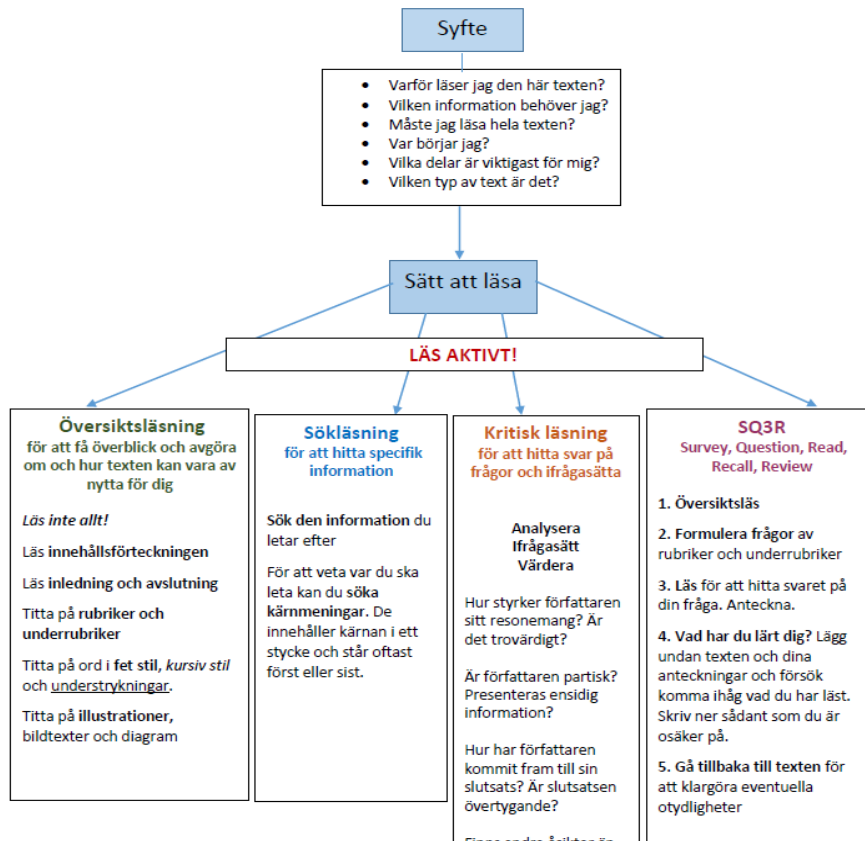
VAR AKTIV NÄR DU LÄSER

- Anteckna under tiden
- Rita pilar och symboler
- Repetera och reflektera regelbundet
- Ta pauser

Att läsa akademisk text

Översiktsläsning
för att få överblick och avgöra om och hur texten kan vara av nytta för dig

Läs inte allt!
Läs innehållsförteckningen
Läs inledning och avslutning
Titta på rubriker och underrubriker
Titta på ord i fet stil, kursiv stil och understrykningar.
Titta på illustrationer, bildtexter och diagram

Sökläsning
för att hitta specifik information

Sök den information du letar efter
För att veta var du ska leta kan du söka kärmeningar. De innehåller kärnan i ett stycke och står oftast först eller sist.

Kritisk läsning
för att hitta svar på frågor och ifrågasätta

Analysera ifrågasätt värdera

Hur styrker författaren sitt resonemang? Är det trovärdigt?
Är författaren partisk? Presenteras ensidig information?
Hur har författaren kommit fram till sin slutsats? Är slutsatsen övertygande?
Finns andra åsikter än författarens om det aktuella ämnet?

SQ3R
Survey, Question, Read, Recall, Review

1. Översiktsläs
2. Formulera frågor av rubriker och underrubriker
3. Läs för att hitta svaret på din fråga. Anteckna.
4. Vad har du lärt dig? Läggs undan texten och dina anteckningar och försök komma ihåg vad du har läst. Skriv ner sådant som du är osäker på.
5. Gå tillbaka till texten för att klargöra eventuella otydligheter

En bearbetning av
Aston University, <http://www.aston.ac.uk/current-students/academic-support/ldr/>. Developing academic reading skills
Northumbria University, <https://www.northumbria.ac.uk/> Academic and critical reading